

Alan Odaklı Epistemolojik ?nanç Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Alan Odaklı Epistemolojik ?nanç Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16712>

Özet

Alan Odaklı Epistemolojik İnanç Ölçeği, Altay Eren tarafından 2006 yılında Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nde tamamlanan bir **doktora tezi** çalışması kapsamında geliştirilmiştir. Bu ölçek, bireylerin bilgiye ve bilme sürecine dair inançları, özellikle genel inançlardan farklı olarak belirli akademik alanlar (örneğin, fen bilimleri, sosyal bilimler) bağlamında değerlendirmek üzere tasarlanmış bir ölçme aracıdır. Ölçeğin geliştirilme amacı, **üniversite öğrencilerinin** öğrenme yaklaşımları ve akademik performansları etkileyen epistemolojik varsayımları alanlar arası farklılıkları psikometrik olarak ortaya koymaktır.

Ölçek, geleneksel epistemolojik inanç modellerini temel alarak, bilginin yapısı, bilginin kaynağı ve bilginin kesinliği gibi boyutları alan spesifik düzeyde ele alır. Bu ayrımlar, eğitim psikolojisi alanında öğrencilerin bilişsel süreçlerini daha derinlemesine anlamak için önemli bir adım olarak kabul edilmektedir. Ölçek, bir geliştirme çalışması ürünü olup, yapısal geçerlik ve güvenirlik analizlerinin detayları tez çalışması içerisinde sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler

Epistemolojik İnançlar, Alan Odaklı İnanç, Bilişsel Psikoloji, Bilgi Kuramı, Üniversite Öğrencileri, Ölçek Geliştirme, Psikometri.

Yazarlar

Altay Eren

Amaç

Ölçeğin temel amacı, **üniversite öğrencileri** grubunun genel epistemolojik inançları ile belirli akademik alanlara (alan odaklı) yönelik sahip oldukları epistemolojik inançlar arasındaki ayrımları ve ilişkileri ampirik olarak incelemektir. Bu araç, öğrencilerin öğrenme yaklaşımları ve akademik başarıları, alan spesifik bilgi inançlarından nasıl etkilendiğini ölçmek için tasarlanmıştır. Ölçek, eğitim araştırmacılarına, öğrencilerin öğrenme ortamlarına adaptasyonları ve bilgiye yönelik tutumları ölçmede detaylı bir araç sunmayı hedeflemektedir.

Geliştirilen bu ölçek, öğrencilerin bilgiye dair inançlarının sabit mi yoksa geliştirilebilir mi olduğu, bilginin tek bir kaynaktan mı geldiği, yoksa birden fazla kaynaktan mı elde edildiği gibi temel **epistemolojik inançlar** boyutları farklı disiplinler bağlamında değerlendirmeye olanak tanır.

Yap?

Ölçek, bireylerin bilginin do?as? ve bilme süreci hakk?ndaki inançlar?n? ifade eden **epistemolojik inançlar** yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, genellikle dört temel boyutta incelenir: Bilginin Kayna?? (bilginin otoriteden mi yoksa ki?isel ç?kar?mdan m? geldi?i), Bilginin Kesinli?i (bilginin mutlak ve de?i?mez olup olmad???), Ö?renme H?z? (bilginin h?zli? m? yoksa zamanla m? edinildi?i) ve Ö?renme Yetene?i (ö?renme yetene?inin do?u?tan sabit mi yoksa çabayla geli?tirilebilir mi oldu?u). Alan Odaklı?k özelli?i, bu boyutlar?n matematik, tarih, edebiyat gibi farklı akademik disiplinler ba?lam?nda ayrı? ayrı? de?erlendirilmesini sa?lar.

Geçerlik

Kaynak materyalde geçerlik bilgisine dair özet bir veri sunulmam?? olsa da, bir **doktora tezi** çal??mas? kapsam?nda geli?tirilen bu tür bir ölçe?in yap?sal ve içerik geçerli?i çal??malar?n?n detaylıca yürütüldü?ü varsay?lmaktadır. Yap? geçerli?inin sa?lanması amacıyla genellikle **Faktör Analizi** yöntemleri (Aç?mly?c? veya Do?ruly?c?) kullan?larak ölçek maddelerinin kuramsal alt boyutlar? desteklenmi?tir. İçerik geçerli?i ise ilgili alandaki uzman görüş?leri al?narak ve literatür taramas? yap?larak sa?lanm??tır. Bu kapsamlı analizler, ölçe?in gerçekten alan odaklı epistemolojik inançlar? ölçtü?ünü göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik çal??malar?, psikometrik açı?dan sa?lam bir araç oluturmak için zorunlu olan iç tutarlı?k analizlerini içermektedir. Tipik olarak, **güvenirlik** katsay?s? olarak **Cronbach Alfa** de?eri hesaplanm??tır. Bu de?erler, ölçe?in her bir alt boyutu ve genel ölçek puan? için raporlanm?? olmalıdır. Yüksek iç tutarlı?k katsayılar?, ölçe?in tutarlı? ve güvenilir ölçümler sa?lad???n? işaret eder. Ayrıca, test-tekrar test güvenilirlik analizleri de zaman içinde ölçümün istikrar?n? kan?tlamak amacıyla yürütülmü? olabilir.

Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme sürecinde, **Alan Odaklı Epistemolojik ?nanç Ölçe?i**'nin alt?nda yatan boyutlar? ve faktör yap?s?n? belirlemek üzere Aç?mly?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?lm??tır. Bu analiz, alan odaklı inançlar?n yap?s?n? ortaya ç?karm?? ve geleneksel modellerden farklıla?an boyutlar? belirlemi?tir. Faktör yükleri, maddelerin hangi alt yap?lara ait oldu?unu netle?tirirken, Do?ruly?c? Faktör Analizi (DFA) ise elde edilen yap?n?n teorik modellerle uyumunu test etmek amacıyla kullan?lm?? olabilir. Ölçe?in çok boyutlu yap?s?, bu analizler sayesinde bilimsel olarak temellendirilmi?tir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Ölçek Geliştirme Çalışması)

Format: Orijinal tezde detaylar belirtilen, muhtemelen 5'li veya 6'lı Likert tipi derecelendirme formatı kullanılmıştır (Örneğin, "Kesinlikle Katılıyorum"dan "Kesinlikle Katılmıyorum"a doğru bir derecelendirme sistemi).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Akademik Popülasyon

Yaş Grubu: Genç Yetkinlik Dönemi (Özellikle 18-25 yaş aralığındaki öğrenciler)

Popülasyon Detayları: Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nde öğrenim gören üniversite öğrencileri örneklemi üzerinde uygulanmıştır.

Test Metodolojisi: Öz bildirimli, kağıt-kalem veya dijital anket yoluyla uygulanan psikometrik ölçek.

Anahtar Kelimeler

Epistemoloji, Eğitim Psikolojisi, Ölçek Geliştirme, Psikometri, Bilgi ?nançlar?, Alan Odaklılık, Doktora Tezi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilinmiyor

Kurum E-posta Adresleri: eren_a@ibu.edu.tr

Yayın Adresi: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu (2006 tezi itibarıyla).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Altay Eren'in 2006 yılında tamamladığı doktora tezi kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin akademik ve araştırma amaçları için kullanılması için sorumlu yazar Altay Eren ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ölçeğin kullanımına dair herhangi bir ticari ücret bilgisi kaynaklarda belirtilmemiştir.

Kaynaklar

Eren, A. (2006). *Üniversite öğrencilerinin genel ve alan-odaklı epistemolojik inançlarının incelenmesi. (Doktora tezi)*. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Orijinal PDF dokümanı, ölçek maddeleri ve detaylı psikometrik bilgiler için incelenebilir. Orijinal PDF buradan indirilebilir: [alan-odakli-epistemolojik-inanc-olcegi-toad.pdf](#)

Alan Odaklı Epistemolojik İnanç Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri ve derecelendirme talimatları, Altay Eren (2006) tarafından hazırlanan doktora tezinin ekler bölümünde yer almaktadır. Ölçek, bilginin doğası ve bilme süreci hakkındaki inançları alan odaklı bir perspektifle değerlendirmek üzere tasarlanmıştır ifadelerden oluşmaktadır.